

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Piotr Pełka
Dyrektor

Departamentu Monitorowania Pomocy Publicznej

Warszawa, 1 sierpnia 2024 r.

DMP-5.52.54.2024

Pan Lucjusz Nadbereźny
Prezydent Miasta Stalowej Woli
Urząd Miasta Stalowej Woli
ul. Wolności 7
37-450 Stalowa Wola

Szanowny Panie Prezydencie,

w odpowiedzi na pismo z dnia 15 lutego 2024 r. (znak pisma: RF.042.46.2022.DP/658) dotyczące realizowanego przez Gminę Stalowa Wola projektu pn. „*Mikroinstalacje OZE w Gminie Stalowa Wola*” i pismo z dnia 16 lutego 2024 r. (znak pisma: RF.042.17.2022.DJ/125), dotyczące projektu pn. „*Ekomiasto Stalowa Wola - wymiana źródeł ciepła*”, oraz rozmów przeprowadzonych z pracownikami Gminy w powyższych sprawach, pragnę przedstawić następujące wyjaśnienia.

Z przekazanego pisma dotyczącego projektu pn. „*Mikroinstalacje OZE w Gminie Stalowa Wola*” wynika, iż projekt ten dotyczył montażu 496 szt. instalacji fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych na terenie Gminy Stalowa Wola. **Realizacja projektu zakończyła się w grudniu 2023 r.** i od 29 grudnia 2023 r. do 26 stycznia 2029 r. projekt jest w okresie trwałości.

Z kolei z przekazanego pisma dotyczącego projekt pn. „*Ekomiasto Stalowa Wola - wymiana źródeł ciepła*” wynika, iż dotyczył on m.in. wymiany nieefektywnych źródeł ciepła w gospodarstwach domowych na nowe kotły kondensacyjne (gazowe - 54 gospodarstwa) oraz nowe kotły na biomasę (pellet - 17 gospodarstw). **Projekt zakończył się w kwietniu 2022 r.** i od 5 grudnia 2022 r. do 5 grudnia 2027 r. jest w okresie trwałości.

W celu realizacji projektu ww. projektów, Gmina Stalowa Wola zawarła umowy uczestnictwa w projekcie z właścicielami nieruchomości, na których montowane były mikroinstalacje OZE lub nowe źródła ciepła.

Ocena, czy dane wsparcie należy uznać za pomoc publiczną, powinna być dokonana w dniu jego przyznania (np. w dniu podpisania umowy) na podstawie przepisu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (dalej: TFUE), zgodnie z którym wsparcie dla przedsiębiorcy podlega przepisom dotyczącym pomocy publicznej, o ile spełnia jednocześnie następujące przesłanki:

- udzielane jest przez państwo lub ze środków państwowych,
- ma charakter selektywny (uprzywilejowuje określonego przedsiębiorcę lub określonych przedsiębiorców albo produkcję określonych towarów),
- stanowi dla przedsiębiorcy przysporzenie na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku,
- grozi zakłóceniem lub zakłóca konkurencję oraz wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi UE.

W celu stwierdzenia, czy dane wsparcie stanowi pomoc publiczną w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, konieczne jest w pierwszej kolejności ustalenie, czy otrzymujący je podmiot jest przedsiębiorcą. Podkreślić przy tym należy, iż kluczową rolę w określeniu zakresu tego pojęcia odgrywa orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości oraz Sądu Unii Europejskiej (dalej: TSUE). Z orzecznictwa TSUE wynika, że pojęcie przedsiębiorcy powinno być rozumiane bardzo szeroko. W jego zakres wchodzi wszelkie kategorie podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, niezależnie od ich formy prawnej i źródeł ich finansowania oraz bez względu na to, czy przepisy krajowe przyznają danemu podmiotowi status przedsiębiorcy. Co więcej, nie jest istotne czy podmioty te działają w celu osiągnięcia zysku, w związku z czym działalnością gospodarczą w rozumieniu unijnego prawa konkurencji może być także działalność prowadzona przez różnorodne podmioty typu non-profit¹. Jednocześnie, zgodnie z orzecznictwem TSUE, przez działalność gospodarczą należy rozumieć oferowanie towarów lub usług na rynku, przy czym pojęcie to dotyczy zarówno działalności produkcyjnej, jak i dystrybucyjnej oraz usługowej. Zatem wsparcie (np. inwestycji związanych z wymianą źródeł ciepła) udzielone w odniesieniu do

¹ Przykładowo stowarzyszenia są posiadającymi osobowość prawną zrzeszeniami, które nie działają w celu osiągnięcia zysku (art. 2 w związku z art. 17 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach, Dz. U. z 2020 r., poz. 2261). Zgodnie z art. 34 ww. ustawy, stowarzyszenia mogą jednak prowadzić działalność gospodarczą. W przypadku podjęcia takiej działalności, uzyskują one status przedsiębiorcy. Bez znaczenia w tym względzie pozostaje fakt, iż dochód uzyskany przez nie z działalności gospodarczej powinien zostać przeznaczony na realizację celów statutowych. Co więcej, podjęcie takiej działalności przez stowarzyszenia wiąże się z koniecznością dokonania ich wpisu do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym (art. 50 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym, Dz. U. z 2023 r., poz. 685). Wpisanie danego stowarzyszenia do rejestru przedsiębiorców, nie pozostawia żadnych wątpliwości, że jest ono przedsiębiorcą, również w rozumieniu przepisów unijnych.

nieruchomości wykorzystywanej do prowadzenia działalności gospodarczej (w ww. szerokim rozumieniu) będzie podlegało przepisom o pomocy publicznej/pomocy de minimis, zaś udzielenie wsparcia w odniesieniu do nieruchomości wykorzystywanej, nawet przez podmiot prowadzący działalność gospodarczą, jedynie do celów mieszkalnych, nie będzie im podlegało. W związku z powyższym nie wystarczy jedynie rejestracja działalności gospodarczej pod danym adresem, gdyż pod uwagę powinny być brane tylko te nieruchomości, w których faktycznie prowadzona jest taka działalność (weryfikacja powyższego może mieć formę odpowiedniego oświadczenia beneficjenta).

W odniesieniu do przesłanych pytań związanych z kwestiami dotyczącymi kwalifikacji udzielanego wsparcia w ramach przedmiotowych projektów jako pomocy de minimis, przedstawiam wyjaśnienia w podziale na trzy rodzaje sytuacji.

I. Działalność gospodarcza w nieruchomości, której dotyczy wsparcie.

W pierwszej kolejności pragnę odnieść się do sytuacji, w której beneficjent wsparcia - **właściciel nieruchomości - jest podmiotem prowadzącym działalność gospodarczą** w rozumieniu unijnego prawa konkurencji.

Taka sytuacja będzie miała miejsce, gdy właściciel prowadzi działalność gospodarczą z wykorzystaniem tej nieruchomości, w tym np. gdy udostępniania nieruchomości. Podmiot udostępniający nieruchomość funkcjonuje na szeroko pojętym rynku wynajmu nieruchomości i należy domniemywać, że udzielenie dotacji w ramach przedmiotowych projektów (dofinansowanie mikroinstalacji OZE lub nowych źródeł ciepła) będzie związane z uzyskaniem przez niego - ze środków publicznych - korzyści niedostępnej na warunkach rynkowych. Należy podkreślić, iż beneficjentem pomocy de minimis będzie wyłącznie właściciel nieruchomości, ponieważ to on odnosi korzyść w wyniku udzielonego wsparcia (nie musi pokrywać pełnych kosztów ww. instalacji montowanych w jego nieruchomości). Bez znaczenia pozostaje - co do zasady - to, czy podmioty, którym jest udostępniania ta nieruchomość prowadzą działalność gospodarczą oraz na jakich zasadach prawnych lub finansowych odbywa się ww. udostępnianie. Brak jest zatem konieczności zbierania informacji o tych podmiotach w kontekście kwalifikacji wsparcia jako pomocy de minimis.

W przypadku nieposiadania przez właściciela nieruchomości (beneficjenta pomocy) numeru NIP lub w przypadku, gdy nie posiada on zarejestrowanej działalności gospodarczej, pole z numerem NIP na zaświadczeniu o pomocy de minimis musi pozostać puste. Celem natomiast sporządzenia sprawozdania o udzielonej pomocy de minimis za pomocą aplikacji SHRIMP, należy posłużyć się sztucznym numerem NIP: 2004000009. Należy go użyć tylko

i wyłącznie w celach sprawozdawczych w aplikacji SHRIMP i nie ujawniać go w wystawianym beneficjentowi zaświadczeniu o pomocy de minimis.

II. Działalność gospodarcza na części powierzchni nieruchomości, której dotyczy wsparcie

W przypadku, gdy pomimo prowadzenia w nieruchomości działalności gospodarczej, korzyści z zamontowanej instalacji fotowoltaicznej, czy nowego źródła ciepła, będą dotyczyły wyłącznie części mieszkalnej nieruchomości (części niewykorzystywanej do prowadzenia działalności gospodarczej, w tym niewynajmowanej). Powyższa rozdzielność może być zapewniona poprzez wykorzystywanie w każdej z części nieruchomości oddzielnych instalacji lub montaż odpowiednich liczników (np. źródło ciepła zapewnia ciepło tylko części mieszkalnej, instalacja fotowoltaiczna dostarcza energię elektryczną wykorzystywaną wyłącznie w części mieszkalnej). Właściciel nieruchomości może wykazać tę rozdzielność poprzez odpowiednie oświadczenie złożone przy ubieganiu się o wsparcie.

Gdy działalność gospodarcza prowadzona jest w części nieruchomości (np. właściciel wynajmuje część nieruchomości), a wsparcie dotyczy całej nieruchomości, pomocą de minimis będzie jedynie część wsparcia dotycząca tej części nieruchomości, która jest wykorzystywana do prowadzenia działalności gospodarczej. W tej sytuacji pomocą de minimis jest część wsparcia odpowiadająca proporcjonalnie zużywanej w ramach prowadzonej działalności gospodarczej energii elektrycznej lub cieplnej (np. określonej średniorocznie). Zastosowanie takiego rozwiązania jest możliwe jedynie w przypadku ww. rozdzielności (np. zastosowania oddzielnych liczników).

W przypadku natomiast braku zapewnienia ww. rozdzielności, wsparcie dla właściciela nieruchomości, w której prowadzona jest działalność gospodarcza i której to nieruchomości dotyczy wsparcie, powinno być w całości kwalifikowane jako pomoc de minimis.

Dodatkowo pragnę zwrócić uwagę, iż przywołane w przestanych pismach ograniczenie powierzchni przeznaczonej na prowadzenie działalności gospodarczej do 20% nie gwarantuje, że wsparcie przyznawane na podstawie ww. uchwały nie będzie stanowiło pomocy. Wydaje się, że powyższa wartość procentowa została wskazana w związku z przypisem 305 do pkt 207 *Zawiadomienia Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej*² (dalej: Zawiadomienie Komisji), zgodnie z którym działalność gospodarczą można uznać za działalność pomocniczą, jeżeli wydajność przydzielana co roku na taką działalność nie

² Dz. Urz. UE C 262 z 19.07.2016, str. 1.

przekracza 20% całkowitej rocznej wydajności infrastruktury. Pragnę zwrócić uwagę, iż pkt 207 Zawiadomienia Komisji odnosi się do infrastruktury podwójnego wykorzystania, w związku z czym próg 20% odnosi się do jej wydajności. W przypadku zatem przeznaczenia danej części nieruchomości - nawet nieprzekraczającej 20% jej całkowitej powierzchni - do prowadzenia działalności gospodarczej w sposób ciągły, nie jest spełniony warunek jej podwójnego wykorzystania i zastosowanie powinny mieć powyższe wyjaśnienia dotyczące pomocy de minimis w przypadku gdy wsparcie dotyczy nieruchomości w części wykorzystywanej do prowadzenia działalności gospodarczej.

III. Brak działalności gospodarczej w nieruchomości, której dotyczy wsparcie

W sytuacji, w której nieruchomość nie jest wykorzystywana do prowadzenia działalności gospodarczej (tj. właściciel nie udostępniania jej innym podmiotom lub sam nie prowadzi innej działalności gospodarczej w tej nieruchomości), przepisy o pomocy nie mają zastosowania (właściciel nieruchomości nie jest beneficjentem pomocy de minimis).

Należy pamiętać, że w przypadku **wprowadzania do sieci energii elektrycznej wyprodukowanej w dofinansowanej instalacji fotowoltaicznej** należy spełnić warunki określone przez Komisję Europejską w zakresie stosowania pkt 207 Zawiadomienia Komisji. Uznaje ona za dopuszczalną kwalifikację tej działalności jako pomocniczej (tj. niegospodarczej na potrzeby stosowania zasad pomocy publicznej), jeżeli:

- a) główna działalność podmiotu ma charakter niegospodarczy (np. osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej, jednostki administracji publicznej);
- b) energia jest zużywana głównie na potrzeby własne podmiotu, tj. maksymalnie 20% ilości energii wytworzonej w danej instalacji nie jest zużywane przez podmiot na potrzeby własne; oraz
- c) rozmiar (zdolność wytwórcza) instalacji nie przekracza realnego zapotrzebowania podmiotu na energię elektryczną.

Pragnę na zakończenie zauważyć, iż ocena dotycząca pomocy de minimis powinna być dokonana, co do zasady, na moment przyznania wsparcia, np. podpisania umowy o dofinansowanie, który to dzień jest uznawany za „dzień udzielenia pomocy”, o którym mowa art. 2 pkt 11 *ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach*

*dotyczących pomocy publicznej*³. Należy jednak podkreślić, iż powyższa zasada nie powinna umożliwiać świadomego obchodzenia przepisów o pomocy publicznej/pomocy de minimis, polegającego na celowym wstrzymywaniu się beneficjenta z rozpoczęciem działalności gospodarczej do czasu podpisania umowy o dofinansowanie. W związku z powyższym, wydaje się zasadne, aby beneficjenci w okresie trwałości projektu byli zobowiązani do poinformowania podmiotu udzielającego pomocy o rozpoczęciu działalności gospodarczej. W przypadku uzasadnionych wątpliwości związanych z krótkim okresem pomiędzy dniem podpisania umowy a rozpoczęciem tej działalności oraz jej znacznym zakresem (np. przeznaczeniem większości powierzchni nieruchomości na prowadzenie działalności gospodarczej), należałoby odpowiednio zakwalifikować udzielone wsparcie jako pomoc de minimis. Za dzień udzielenia pomocy w takim przypadku należałoby uznać dzień poinformowania podmiotu udzielającego pomocy o rozpoczęciu działalności gospodarczej przez beneficjenta.

*Z poważaniem,
Piotr Pełka
Dyrektor
Departamentu Monitorowania
Pomocy Publicznej
/podpisano elektronicznie/*

³ Dz. U. z 2023 r. poz. 702.